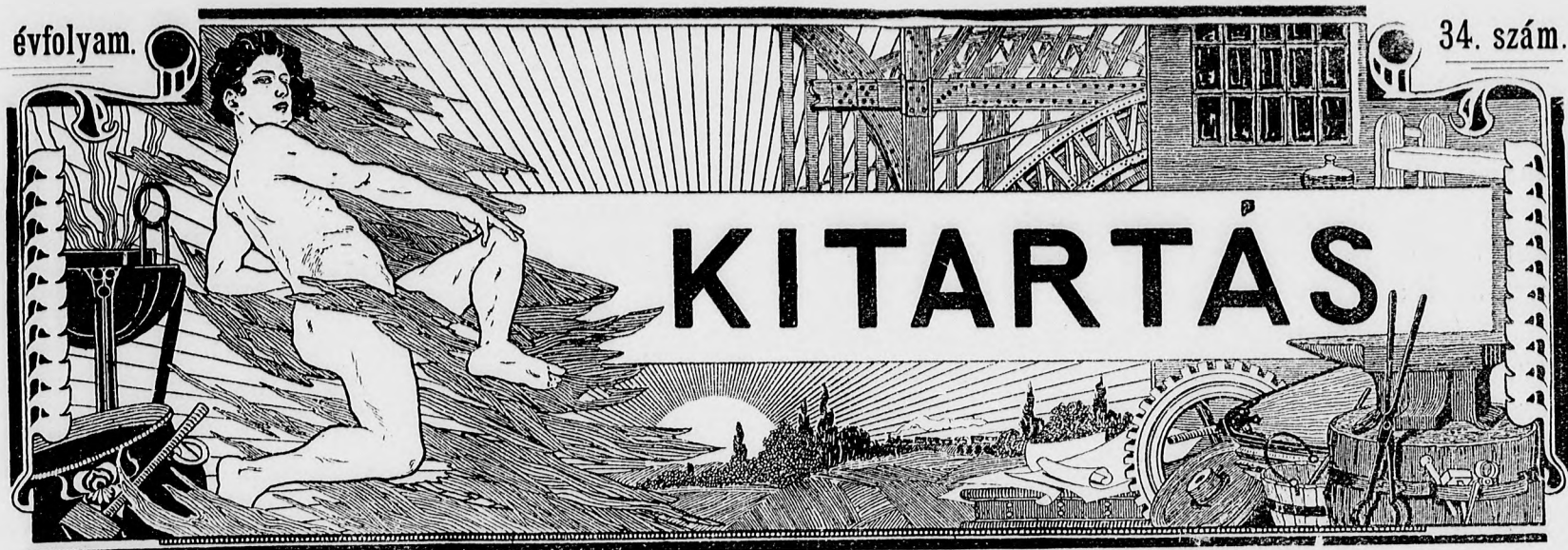


1900

1899. december hó 10-én.

I. évfolyam.

34. szám.



Vasutasok, gyári és ipari alkalmazottak és munkások hetilapja.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel 12 frt.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
benedekfalvi dr. LUBY GYULA,
köz- és váltó-ügyvéd,
a m. kir. államasutak titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.

Budapest erkölcsi élete.

Tulajdonképen rossz czim. Mert így kellene hangoznia: Budapest erkölcstelen élete, hiszen — sajnos! — csak ilyenről lehet szó.

Külföldi hírünk oly rossz, hogy már rosszabb igazán nem lehet, azt a néhány kereskedelmi és nászutazót nem számítva, akiket a szerencsés vagy szerencsétlen véletlen idehoz ebbe a mi világvárosunkba, a walesi hercegtől a gazdag szerb bojárig csak azok tisztelnek meg bennünket jelenlétükkel, akik mulatni akarnak, mulatni — budapesti értelemben. Ez pedig annyit jelent, hogy zárt ajtók mögött.

Egy francia ur néhány évvel ezelőtt kiadott egy könyvet, melyben a rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján összehasonlította és osztályozta Európa nagyobb városait. Magyarország metropolisát büszke önérzet tölthette el akkor, mert az egyik táblázatban negyedik helyen állott és ha a lakások számarányát tekintetbe veszik, az első hely illette meg. Ez a táblázat a prostitúcióról szólt. És Budapest éjjeli és erkölcsi életének karakterét mégsem ez adja meg, nem a szerelemnek az utcán való nyílt, szemérmetlen és aljas áruba bocsátása, hanem az, amit titkolunk, elpalástolunk, zárt ajtók mögött végzünk.

Hiszen tudvalevőleg semmi hajlamunk az alszenteskedéshez és ha nem is vagyunk olyan fejlődöttek mint London, Páris, Berlin, de vagyunk olyan fölvilágosodottak, egyes erkölcsi romlottságban vagy erkölcsihiányban leledző embertársunk apró és aljas kedvteléseit megbotránkoztatnak ugyan, de nem tulajdonítunk nekik tulnagyság fontosságot, de amikor ezek az apró kedvtelések általános szokássá lesznek,

amikor ezek képezik a külföld előtt czimerünket és ezek adván meg városunknak a jellegét, ezek alapján ítélnék meg és el bennünket a külföldön, akkor a felszólalás jogosulttá lesz és helyénvalóvá teszi a védekezést. Mert olyan nyavalya ez, mint a pestis: ragályos és halálos.

Ez a hasonlat már azért sem sántít, mert nálunk mint minden veszedelmet, ezt is titkolják. Az eltussolásban oly művészi tökélyre emelkedtek mindenféle hatóságaink, hogy ha erről készítene az a párisi ur statisztikát, az első hely föltétlen nekünk jutna.

Nézzük csak.

A rendőrségnél följelentenek egy kerítőnőt. Ez a hölgy — nem először tette — szemet vetett egy leánykára, azaz hogy nem ő, hanem valamelyik komitense. A leány megközelíthetetlen (éjjeli nyelven: buta) lévén, a delnő fölkeresi a leány anyját. Ez az anya már nem buta és eladja a leányát. A törbe csalt szerencsétlen teremtés szalad a rendőrséghez, ott véletlenségből találkozik egy ismerős ügyvéddel, annak mondja el, hogy mi járatban van itt és az ügyvéd, mert érdekesnek találja az esetet, magáévá teszi az ügyet, ő jelenti föl az anyát és a kerítőnőt. Az anyát a rendőrség letartóztatja, a kerítőnő tovább éli világát és szabadságát arra használja fel, hogy komitenseit (barátjainak mondja őket) mozgósítsa a saját érdekében. Ezek „érdekelt“ felek lévén, tényleg mozognak és — az ügy szépen csendesen elalszik.

A megbizókat nem akarják, tehát a megbizottat nem szabad bántani.

Itt van (hiszen esztendeig mindennap ilyenekről lehetne beszélni) egy másik eset, a minapi, a melynek ötletéből irtuk meg e cikket: a köruti bodega esete.

A kerítők jelenleg még hűsölnek, a kerítettek közül egyik-másik neve a nyilvánosságra jutott, de azt, hogy kik mulattak azokban a bodegai magánzárkákban, kik adtak megbízást a kerítőknek, kik a tulajdonképeni bűnösök, azt a világ sohasem fogja megtudni. Pedig ez az, ami a nyilvánosság után kiabál.

A mi rendőrségünk, erkölcsi kényszerből cselekszik így, mert ha nyiltan, őszintén jár el és könyörületlenül lerántja a leplet az összes érdekeltekről, ebből világraszóló botrány lesz és Budapestnek már amugy is elég veszett a hire.

Hát ennek köszönhető, hogy nálunk az erkölcsi élet haldoklik, tisztára a rendszer az oka, hogy nálunk a nőnek becsülése nincsen, hogy néhány elvetemedett ember — és ez a néhány, számokban kifejezve, ijesztőleg nagy mennyiséget mutat, — portékának tekinti a nőt, melyre alkudhatik. Az eszközökben nem válogatnak, ezeket a cél szentesíti és ha baj támad a kréta körül... Ha!... Ugyan kérem, hát olvasták önök már egyetlen esetben, hogy X. gróf vagy Y. börziáner, aki a bűn fertőjében lubiczolt, bajba került. Ugy-e, hogy nem olvasták? Nem is hallottak ilyesmiről?

No hát legyenek arról meggyőződve, hogy amíg titoktartók lesznek, addig mindig ismétlődni fognak a bodegai történetek, legyenek meggyőződve arról is, hogyha Budapest az erkölcstelenség melegágya, ennek csak egyetlen oka van: a tussolási rendszer.

Csodaszülöttekről.

— Óriások és tőpék. —

Rendkívül érdekes az a könyv, amelyet *Saltarino*, igazi nevén: *Ottó*, a híres artista irt. A mű címe: *Csodaszülöttek*. Annyira érdekes a könyv, hogy nemcsak a laikus figyelmét köti le, de arra is számot tarthat, hogy orvos-ember foglalkozzék vele. Valahány csoda-ember a legutóbbi évtizedben czirkuszokban, muzeumokban, a vásári bódékban, panorámákban látható volt, mindegyikről esik szó a könyvben, amelynek érdekességét növeli az is, hogy a csodaszülöttek arcképeit is bemutatja.

A *rendellenességet* *Saltarino* természetesen az artista szemüvegén át nézi, előtte első sorban csak az olyan rendellenességnek van értéke, amely *greatest attrakcióként* szerepelhet a czirkuszban vagy muzeumban.

Mindennapos esetekről, hatujju emberekről még csak meg sem emlékezik *Saltarino*; csak azokat a csodaszülötteket említi fel, akik Amerika nem egy könnyen bámuló közönségének kíváncsiságát és dollárjait is ki tudják érdemelni. Valamennyi csodaszülött szép vagyont szerez — az impresszáriójának, no meg önmagának is és időnkint visszavonul valamennyi, hogy a csendes semmittevésnek éljen. De csak ideig-óráig tart ez az élet, mert visszahuzza őket mindig a bretlire a vágy, a közönség, a taps roppant varázsa.

Legszívesebben nézi meg a publikum az *óriásokat*. Ezek különben nem tartoznak a legnagyobb ritkaságok közé s így nincs is akkora keresetük, mint a *csontvázleány*nak vagy a *kétfejű gyermek*nek.

Ilyen óriás például *Whitton*, akit artistanéven *kanadai kolosszus*nak hívnak; szülei egészséges em-

A léghajózás története.

(Vége.)

A felső gömbre ezenkívül egy szelepet alkalmazott, hogy szükség esetére a lecsüngő zsineggel azt kinyithassa és a gáz egy részét kiereszthesse.

Valószínűleg ez okozhatta vesztét.

Romain nevű társával felszállva, előbb a tenger felé vitte őket a szél, mely azonban csakhamar irányt változott s a szárazföld felé terelte a gépet.

Szemtanuk megállapították, hogy a kedvezőtlen irány feletti boszuságában *Pilatre de Rosier* erősen megrántotta a zsineget, hogy leszállhasson és kedvezőbb széláramra találhasson.

Az erős rántás következtében a szelep egészen leszakadt, sőt a gömb selyemszövetét is nagy területen beszakította.

A gáz rohamosan kitódult, s a szerencsétlen légutasok közvetlenül a tengerpartra lezuhanva, halálukat lelték.

A repülés problémájának megoldása azonban nem hagyta nyugodni a tudósokat, úgy hogy a század folyamán az elrettentő példa daczára számtalanok megkísérelték a repülést s igen sokan követték az első áldozatot.

Ennek daczára a kérdés mai napig megoldatlan maradt.

* * * * T Á R T A S. * * * *

Az erdőben . . .

*Az erdőben, ha egyedül bolyongok
Sír a lelkem mégis reád gondolok
Síratom a boldogságom hajnalát
Boldogságom hajnalának csillagát.*

*Csillagtalan éjszaka volt életem
Sötéttségben elhagyatva merengtem.
Egymást üzték szívemben az érzelmek
Minden kinjárt átérzém az életnek.*

*Boru után derűt hoz a természet
Bus szívemre derűt hozott szép szemed
Eloszlott a sötét boru szívemből,
Boldogság ragyogott felém szemedből.*

*Csalfa szemek törbe csalták szívemet,
Meg sem virradt, már is sötét este lett.
Alkonynyá vált boldogságom hajnala
Lidércz-fény volt hajnalomnak csillaga.*

Zsívay Sándor.

1900

berek voltak, az apja 340 fontot, az anyja 375 fontot nyomott, az ő sulya születésekor 13 font volt, ma 724 font. Testének valóban kedves kis méretei vannak: a nyakbősege csak 70 centiméter a mellé 160, a dereka pedig 119 centiméter. Whitton ur igen boldognak tudja magát; szép vagyona van, mindig jó a kedve, a szívét csupán az az egyetlenegy fájdalom gyötri, hogy a leánya csak 118 font.

Nem kevésbé sulyos Lora kisasszony, az óriás hölgy, aki Grandenzben, Poroszországban született. Születési helye annyiban érdemel említést, amennyiben Németországban aránylag nagyon kevés ily sulyos hölgy és ur születik. Ausztriában alig látott napvilágot még óriás, Magyarországon sem. Franciaország az orvosi szempontból érdekes csodaszülöttek hazája.

Pompás kis ember Hanson ur, akinek a ruhájára csak 30 méter szövet kell, épen ilyen William Campbell, a skót óriás is, akit elbocsátottak a brit hadseregből, mert nem győzték ruhával, ami érthető is, hiszen 680 fontot nyomott.

A maga nemében páratlan madame Taylor, aki törpe-óriásnő; mindössze 3 láb magas e hölgy és 309 fontot nyom. Finom kis hölgy!

A történeti nevezetességü, mondjuk extra-óriások közül Saltarino könyvében a következőket említi: Winkelmeyer Ferenczet, a német óriást, aki 9 láb magas, s a nem kevésbé hosszú Drasalt, aki 2 és fél méterre nőtt. Még nagyobb rekordot ért el a Hallebe való Wedde Mária, aki 265 centiméter magas volt. Különösen figyelemreméltó a 2 és fél méter magas óriás fiú: Ulrich Károly, ezt Wirchow professzor is megvizsgálta s kijelentette róla, hogy soha a természet ilyen csodás lényt nem alkotott.

Hatalmas termete mellett is minden szerve ép volt és arányos.

III. Napoleon figyelmét is fölkellette az ötvenes években Párisban Mr. Murphy és Schubinger Mária, 8 láb volt egynek-egynek a magassága. III. Napoleon össze akarta őket házasítani, de nem lehetett, mert az asszony már felesége volt egy alacsony embernek, akit, állítása szerint, végtelenül szeretett.

A törpe ember se valami ritka. Remek lehetett az a párbaj, amelyet egy, Károly angol király idejében élő kis törpe lovag, az alig 45 centiméternyi Jeffrey Hudson vivott, s amelyben ellenfelét meg is ölte. A legszebb törpe hölgy volt a 48 centiméteres La Fée Cossee.

A humbug-király, Barnum, vagyonának legnagyobb részét a kis General Tom-Pouce-szal kereste. Ennek a kis ficsurnak az évi jövedelme százhuszezer forintba rugott. Barnum összeházasította a generális urat egy törpe nővel, — s várt. Meg is született a baby, de csakhamar meg is halt. Az érdekes familia nem gyarapodott.

Sajátságos, hogy az óriások is, a törpék is igen korán halnak el, s ritka közöttük az, aki 20 esztendőnél tovább élne. A halál oka a legtöbbnél tüdővész vagy valami csontbetegség. A hosszúaknak így rövid az életük. És a rövideké sem hosszú.

A mandsu-vasut.

(Vége.)

Az asszonyok legnagyobb része levetette a rövid kínai tunikát, a piros vagy zöld átalvetőt, a békoba szorító lábbelit s a helyett elfogadták a mandsuk lebbenő, könnyed, világos vagy sötétkék kecseljes öltönyeit, azok festői hajviseletét s fesztelen, mozgásaikat nem feszélyező lábbelijöket. Ter-

Sokan az általuk feltalált gépeket gőzgépekkel akarták mozgásban tartani, de a gőzgépet magát, a fűtő anyagot s a gőz fejlesztésére szükséges viz sulyát nem bírta meg a gép.

Ujabb időben, hogy az aránytalanul nagy sulyt apaszthassák, világító gázzal fűtötték a gépet, s hogy minél kevesebb tartalék-vizet kelljen magukkal vinni, a kifejlett gőzt felfogták és kondenzálták, vagyis újra cseppfolyóssá tették.

Magát a sulyos gőzgépet azonban nem lehetett nélkülözni, s így nyilvánvalóvá vált, hogy más hajtórőről kell gondoskodni.

A 70-es évek végén mutatta be Faure francia gépészmérnök a budapesti tudományos akadémia oszlopcsarnokában nevezetes találmányát, az enmagazinált, vagyis beraktározott — leghelyesebb kifejezéssel élve — felgombolyított villamosságot.

A tudós mérnök Lónyay miniszterelnök meghívására jött Budapestre, s az alig 3—4 kiló sulyú közönséges fenyőfa-ládába elhelyezett felgombolyított villamosság erejével az akadémia oszlopcsarnokában megjelent közönség előtt kétszáz lámpát világított s az ott felállított körfürészszel hihetetlen gyorsasággal derékvastagságu hasábfákat fűrészelt kétfelé.

A tudós 5 milliót kért találmányáért, de a magyar kormánynak ilyenekre sohasem volt pénze,

s így a sulytalan hajtóerő találmánya visszavándorolt Franciaországba.

A francia kormány belátta a találmány ropant fontosságát, s ezt megvásárolva, a repülő hadosztály rendelkezésére bocsátotta.

A sulytalan hajtóerő tehát már megvolt s így csak a repülőgép kormányozhatósága képezte kérdés tárgyát. A francziák repülő hadosztálya magas kőfallal bekerített 300 holdas kísérleti terén 25 év óta folytatja tanulmányait.

Számtalanszor kirepültek már a kíváncsi szemek elől elzárt területről, és pontosan visszarepültek a kiindulási helyre.

Ez valóban legjobb bizonyítéka a kormányozhatós megoldásának, de fájdalom, az emberiségnek még semmi haszna sincs belőle, mert a francziák — kétségkívül a németek ellen megindítandó revanche-háborúra való tekintettel — a legnagyobb féltékenységgel őrzik titkukat.

Legujabban egy soproni születésű hazánkfi repülő gépével a hadügyminiszterium tesz kísérleteket, a melyeknek eredményéről annak idején számot adunk tisztelt olvasóinknak.

Luby Gyula.

metük és testi szépségük tehát szabadon fejlődhetik épúgy mint a férfiaké s valóban jól esik a szemnek e kecseljes alakok látása, tehénjárásu kacsári kínai testvéreik botorkálása után.

Ép oly férfias, erőteljes, deli természetűek a férfiak is, a mint egyenes katonás magatartással végig mennek az országuton. Kitűnő anyag ez s remek orosz katonákká válnak majd; tagjaivá levén annak a hadseregnek, melylyel az oroszok az északi Kinát, sőt valószínűleg a közép és alsót is meglepni s meghódítani fogják. Hai-kengtől nem messzire elérjük a kínai keleti vasutnak észak felé haladó sinszálát. A vonal kész; talpfák és sinek le vannak fektetve. Bár a vasutnak e része még csak nemrégiben készült el, az alépitmény idáig mégis csak megállapodhatott volna már. De mikor az első mozdony végig robbogott a sineken, mégis azt tapasztalták, hogy az egyes sinszálak hol magasabban, hol alacsonyabban, de sőt hol jobbra, hol meg balra divergálnak.

A süppedést persze a talajnak megbizhatatlansága, puha volta magyarázza meg, de az oldalt való elhajlás érthetetlennek látszott. S ime behatóbb megvizsgálás után észrevették, hogy a sinek egyike sem tökéletesen egyenes; hol be-, hol meg kifelé hajlik. Pedig e bajon másként segíteni nem lehet, főkép mikor a forgalom már meg is indult, épen csak a sinek kicserélése avagy utólagos kiegyenesítése által, a mi szintén a pálya megbolygatásával jár. De viszont ha ily gyökeresen nem segítenek a bajon, akkor a forgalom veszélyeztetett lebonyolítása mellett az észlelt bajok egyre súlyosabbakká válnak. Kissé odébb újabb illetve most elkészült vonalon az utolsó hónapokban uralkodott esőzések folytán a vonal tetemesen süppedt. A talpfák és sinek alól a víz sok helyen annyira elmosta az alépitményt, hogy a vasuti sinek s talpfák egész vára szabadon függ a légben. Dolgoznak ugyan a feltöltésen, de oly hanyagon folyik a munka, hogy a legközelebbi vonat áthaladása után ugyancsak ismétlődni fog a baj. A folyamnak ama részén, hol a hid van tervezve, szikladarabok s a vízbe dobott kövek pótolják a hidpilléreket, a vasuti sinek egyszerűen ezekre rá lévén fektetve s kész az ideiglenes hid.

Hat vagy hét »li« távolságra Hai-Kengtől már készen van a vonal szintén; itt azonban az oroszok már a nép közé vegyülnek s viszont ez is bizalmasan nézegeti a munkát; a falu népe, aprajagyja, kijön a sineket megbámulni. De ez a hely csak kivétel, mert egészben véve az oroszok, főleg a katonanépség, nem valami illően viselkedik a kínaiakkal szemben; egészen elvadította az asszonyokat s úgy ezek, mint a gyermekek is ijedten visszabujnak a házaikba, ahányszor csak idegen közeledik feléjük.

Mukden városa nagy és népes hely; szintén el van látva magas falakkal, a kapuk fölött pedig magas tornyok nyulnak fel az égnek. A városon kívül köröskörül számos külváros emelkedett, létesült.

Ez a város Peking kicsiben; ugyanolyan a jellege, ugyanazok a lakói, ugyanolyan a szemete meg a pizska. A vasuti vonalnak itt is le van fektetve az alépitménye, mely azonban a folyamnál hirtelen megszakad, a mennyiben a vasuti hid is ott nyugszik még a távol jövő kódében.

Midőn a vonal Mukden városához ér, hirtelen nyugatnak fordul, úgy hogy tiz mértföldnyi távolban halad el a városnak mauzoleumaitól, a »fêng-shui«-tól, azt hívén a lakosok, hogy a vasut kárára lehet e szent helyeknek. Eredetileg a vonalnak még jobban

nyugat felé kellett volna kiépülnie; a szükséges földterületek meg is voltak váltva, az orosz mérnökök mégis tiz mértföldnyi közelbe hozták a városhoz, sőt még közelebb szándékoznák hozni, egészen a város alá, azért, mert így a keleti határban fekvő terjedelmes szénbányákhoz is közelebb jutnak, a mi magára Mukden városára is roppant előnyt képezne, a mennyiben szénre mindenütt nagyon nagy szükségük van. A vasut engedélyokmánya szerint ugyanis a vasutnak az a joga, hogy vonala mentén jobbról s balról 30 li vagyis 10 mértföldnyi távolságig a bányászati jog is a vasutat illeti. Mukdenben látja csak az ember, hogy a kínai hatóságok s azok közegei nemcsak irigy, hanem ellenséges szemmel nézik a vasutépítést. A kereskedők és iparosok kész örömmel fogadják, mesterségük és foglalkozásuk a könnyebb közlekedést kellőképen meg tudván becsülni. A tanyások és földművelők azonban ellenségesen tekintik, egyrészt, mert általában véve zaklatást látnak benne, különlegesen pedig főképen azért, mert elvették a földjeiket, kárpótlást érte nem kaptak s valószínűleg nem is fognak kapni, nem az oroszok, hanem a kínai kormányzóság maga lévén az adósuk. A társaság engedélyokmánya szerint, mely társaság azonban nem orosz, hanem kínai, a vaspályatársaság megkaphatja mindezt a földet, a mire csak szüksége van, a kínai kormány magára vállalván, hogy a szükséges földterületeket kisajátítja, az igényeket megállapítja és megváltja. Mukden közelében annyira fel van bősztülve a nép, hogy kétségbeesésükben elhatározták tulajdonuk fegyveres megvédését, a mi különben nem is olyan nehéz, ha meggondolja az ember, hogy az utolsó kínai háboru idejéből való, a harctéren elhagyott és összeszedett fegyverek legnagyobb része kezük közt van vagy megkapható. Így a helyzet elég komoly volt s Port Arthurból egész ezred orosz katonaságért sürgönyöztek. Végül azonban kínaiakból és orosz hivatalos személyiségekből alkotott választott bíróság tárgyalta az ügyet s megigértetvén az egész elfoglalt területek becsértékének megfizetése, a benszülöttek végre is engedtek. Ez a becsérték azonban mai napig sem térült meg.

Ez a mandsu vasutak mai állapota. Nem kedvező, nem nagyon biztató a kép, de az orosz közutak s közlekedésügyek minisztere idáig is megmutatta, hogy gyakorlati ember; hogy teremtő, szervező erővel és tehetséggel meg van áldva s így bizton remélhető, hogy rátevén e vasutra is a kezét, meg fogja alapítani ott is, a mit megalapított idehaza már régen, a vasutak közgazdasági kihasználása mellett, azok modern szervezetét.

REGÉNY-ESARNOK.

A honvéd hitvese.

Regény a szabadságharcz korából.

A »Kisirtás« számára írta: Egy Öreg Honvéd.

(Folytatás).

Ki is árasztotta széjjel ezen, az álomba merült országon a lelkesedés láváját, hogy lánggra gyujtsa a tespedésnek indult nemzet véré? Senki. Az idő. Az Isten . . .

Katonákat verbuváltak. Azaz dehogy verbuváltak. Csak végig mentek a csapatok egy-egy falun,

1900

aztán mire kiérték a faluból, amennyi épkézláb legény volt a faluban, mind köztük volt, úgy ahogy ott hagyta a házat, a pusztát, a földet. Egy veres csákót nyomtak fejébe és katona lett: a szabadság katonája. Hát katonák jöttek a faluba. A mi földünk mellett feküdt el az országot, ott csörtettek el előttem, megálltam a nagy munkába és úgy bámultam utánuk, hogy szemem-lelkem majd belé veszett a nagy bámulásba. Nézttem, hogy koczogtak be a faluba, végig a nagy utcán . . . aztán egyet gondoltam és szép csendesen letettem a sarlót és indultam hazafelé.

Beálltam biz én katonának. Édes apám megátkozott, édes anyám megáldott. Apámtól vidáman, anyámtól nehéz szívvvel bucsuztam el. Akkor sirtam életemben először, mikor keblére borultam szegény édes anyámnak.

Erdélybe mentünk. Bem alakította épen akkor az ő légióit, és mi négy napi gyaloglás után léptük át a Királyhágót. Késő este volt, mikor a táborba értünk. Vezetőnk, egy hatalmas termetű főhadnagy, Kultsár István volt, először is Bemnél jelentkezett s katonás tisztelgés után jelentette, hogy ezerötszáz ember csatlakozott önként az erdélyi légióhoz. Bem, mintha most is előttem volna, alacsony termetével, apró, okos szürke szemeivel végig nézett rajtunk, rövid beszédet intézett hozzánk, amelyből én csak annyit értettem meg, hogy legdicsőbb dolog a hazáért harcolni s legszebb halál a hazáért meghalni.

Egy-két regrutával kezett fogott a dicső tábornok, aztán megsarkantyuzva lovát, elvágtatott. Ott maradtunk a nagy, sötét síkságon, nagy tömegben gomolyogva czihelődtünk össze, aztán tüzet raktunk, mint a többiek s ledőlünk a lobogó láng köré és ismerkedtünk; beszélgettünk egymással. Táborban hamar megy az ismerkedés. Annyi minden volt a szívkön, hogy mindenki örült, aki kiönthette bajtársa előtt örömét, bánatát, izgalmát, amelylyel a a közeledő napok elé néztek. Beszélgetés közben aztán elnyomta egyiket-másikat az álom, leheveredett a fübe s elszunnyadt, hogy álmodják az otthon maradtokról, nagy veres csatákról és dicsőséges halálról.

Már mindenki aludt, csak ketten maradtunk ébren, én és egy szegedi fiu. Az beszélt, beszélt, ki nem fogyott a szóból. Beszélt apjáról, aki kitagadta, szeretőjéről, aki elhagyta. Keserves életéről, bánatáról, hűtlen kedveséről, akit megölt, amikor a csábitó ölében találta. Beszélt bujdosásáról és arról is beszélt, hogy hogyan lett aztán szegény legényné, futó-betyárrá, mig meg nem hallotta, hogy katonákat verbuválnak és beállott ő is a piros sapkás honvédek közé. Addig-addig beszélt, mig elnyomta őt is az álom és én magam maradtam ébren a tábori tűz világossága mellett.

Sajátságos érzés fogott el, amint így egyedül végig néztem a kis síkságon, melyet magas hegyek vettek körül. Ugy sötételtek előttem azok az óriási

hegyek, mint jövendőm titkos rémei, melyektől nem lehet szabadulni, melyek rám nehezednek és elfognak nyomni örökre.

Kezdttem sajnálni, hogy ott hagytam jó anyámat, haragos atyámat, kinek átkát hoztam magammal, — hanem aztán egyszer csak láttam magamat az ütközetben, véres fejjel harczolva, térdre esve, küzdve a kozákokkal s valami édes, mámorító érzés járta át lelkemet, az a mámorító láz, ami minden katonát elfog a csata előtt, aki hazájáért, a szabadságért ragadott fegyvert.

Csend volt. Csak az őrszemek jelszavai törték meg a csendet, a tábor tüzek némán ragyogtak a síkságon, a domboldalokon az éjszakába, aztán kigyultak a csillagok is odafenn az égen. Mintha ott is tábor tüzek égtek volna. Talán az ég és a föld seregei fognak csatázni holnap . . . ?

(Folytatása következik.)

ISMERETEK TÁRA.

A süritett levegő alkalmazása.

Alig mult egy esztendeje, hogy föltalálták a levegő cseppfolyósításának a módját s máris közel ötven alkalmazási köre van a cseppfolyós levegőnek. Édesanyjának pedig, a süritett levegőnek — amit igaz ugyan régebben használnak már — több mint ötszáz módu értékesítése van. Földalatti vasutakat csövezetekben, süritett levegővel hajtának s másodpercenként 100 méter sebességgel haladnak, ami nyolczszor nagyobb a gyorsvonat sebességénél. Emelő, munkáló és szerszámgepeket hajtának vele. A kézimunka legkomplikáltabb részeit könnyedséggel hajtják végre süritett levegőtől hajtott szerzőmokkal. Ágyukban, torpedók kilövésére használják. Kémiai gyárakban vele szivattyazzák a savakat, mert a fémek a savaknak nem állnak ellen. Használják nagy tömegek befűtésénél, mint festőfecskendőt. Feszítő erejét fölhasználják repítésre, minden irányban való kiterjedését fölhasználják mesterséges légáramlások készítésére és vízszivattyúzásra. Ezen kívül még számtalan érdekes alkalmazási köre van a süritett levegőnek, amelyek az automaták világában tűnnek el. A süritett levegő ugyanis, mivel végtelenül finom árnyalatokban képes kifejteni a beléje fektetett munkát, mindent automatic végez és épen ebben rejlik nagy technikai fontossága. Mégis, hogy most nem lehet oly sokat hallani a süritett levegőről, mint az tényleg megérdemelné, annak oka az, hogy az elektrotechnika korszakában élünk, amelyben minden egyéb technikai vívmány eltörpül.

Mesterséges jégeső.

Dr. Krenschnert darmstadti tanár laboratóriumában nem régiben azt a kísérletet tette, mi módon állithatna elő — persze csak kicsiben — mesterséges jégesőt; s ime kísérlete sikerült, közlése szerint a következő módon: Ha erős elektromos áram két ellenkező sarkának sodronyait akként helyezük el, hogy az egyik alulról egy vízzel telt edénybe behatolva majdnem a víz színéig felnyul, mig a másik sark sodronya felülről szintén a víz színének közepébe vezettedik, anélkül azonban, hogy annak a

felületét érintené s azután erőt és magasfeszültségű elektromos áramot vezetünk át rajta, mely hogy kiegyenlítődjék, a két sodrony megszakadásának pontját átugorni igyekszik: akkor a két sodrony vége mellett a vízfölület töleszerű mélyedést mutat, mely eleinte csak enyhe, később meredekebb falakat mutat s melyből nagy erővel apró vízcseppecskék löketnek szerteszéjjel. Ha a vízzel telt edény körül papíriveket teregetünk, egész világosan megkülönböztethetjük azt az időpontot, mikor már nem vízcseppecskék, hanem kicsike jégdarabocskák hullnak alá. Hogy a kísérlet sikerüljön, köröskörül feltétlen csendnek kell lennie; a legkisebb mozgása a levegőnek, például a kísérletező kezének gyorsabb mozgása s lehelletének fuvalma, ha közelebb ér a készülékhez, elegendő arra, hogy a jégképződés megszűnjék s csakis az eső jelensége marad meg. Egészen hasonló körülmények között indul meg a jégesővel vegyes zivatar is, azzal az egy különbséggel, hogy a víz nem idelelt van, s nem cseppfolyós állapotban, hanem a cseppfolyós állapot felé hajló vízpárák képében, mely sürités a levegőnek lehülése vagy a már lehült pornemekkel történő érintkezés alkalmával be is áll. Egyébiránt és egyebekben a zivataros jégeső hullásakor épúgy meg van a két ellentétes elektromosság, mint a most leirt kísérletnél; a két áram kiegyenlítődni vágyik s az a különös és aggasztó nyugalom és szélcsend, mely a zivatart megelőzi, mindenben megfelel a laboratoriumban a kísérlet sikeres megoldásához szükséges csendnek s nyugalomnak. Nem hiábavaló tehát a köznép azon hite, hogy a jégesőt lármával s lövöldözésekkel el lehet verni.

»Felhőgép« a párisi kiállításon.

Az »óriási telescop«, az utánczott gőzhajó, melyen nemcsak a föld körüli utat teszi meg az ember, hanem azonközben valóságos tengeri zivatarban sőt hajótörésben is része leszen, még mind nem elegendő arra, hogy az emberek minél többjét Párisba csalja. Ujabb »clon«-ról veszünk hirt, mely most a párisiakat izgalomban tartja. Felhőalkotó gépről van szó mostanában. Természetes, hogy a feltalálók titkukat elárulni nem akarván, gépeik szerkezetéről behatóbb leírást nem közölnek, annak képét meg nem adják. Egyes elejtett szavakból s indiskrét módon mutatott rajzokból azonban már most is tudunk annyit, hogy a készülék, ha teljesen készen lesz, két óriási gömböt mutat, melyek felállítása és elrendezése is két hatalmas földgömbre, glóbuszra emlékeztet. A nap különböző szakaiban itt fogják készíteni a felhőket; lesznek báránfelhők, hosszan elnyúló fellegek, sőt, hogy a zivatárokat rejtő felhőket minél drasztikusabb módon szemléltethetők tegessék, még a villámot és mennydörgést is elő akarják állítani. A ki csakis az eredményt akarja látni, az valami emelvénnyen a gépek mögött foglal helyet; ki azonban tudvágyó s nemcsak az eredményt, de az okozati összefüggést is látni és tudni óhajtja, annak számára a gépek közvetlen közelében is tartanak fenn helyet. E legujabb terv végrehajtására több neves tudóst és mérnököt sikerült megnyerni, kiknek három ismert és kiváló francia meteorologus szintén segédkezet nyújt. A tervek és modellek elkészítésére idáig is sokat költöttek már, kísérleteket is tettek s oly eredményeket értek el, melyek hallomás szerint idáig is gyönyörűek ugyan, de össze sem hasonlíthatók azokkal, miket a nagy s még megépítendő készüléktől várnak és remélnek.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Dr. Szabolcsi Antal ur

nagymérvű egyéb elfoglaltsága miatt, e hó elsején megvált a »Kitartás«-tól.

Családi estély.

Kedves, vidám családi estélyre gyültek össze a Máv. altiszti kör tagjai és hozzátartozói e hó harmadikán a klub koszoru-utcái helységében. Az estély nyolcz órakor kezdődött és pedig rendkívül ügyesen összeállított programmal, mely mindvégig lekötötte a megjelent hallgatóság figyelmét.

Először is *Komáromy Mihályné* urnő játszotta el nagy zenei tudással és készültséggel Székely Imre dallamos nyitányát. Utána *Waldner I.* szavalta el Petőfitől: »A király esküje« című költeményét nagy tetszés között. Élénk derűtség között adta elő *Essenther József* a »Nagyon udvarias ember« című monológot *Gabányitól*, majd *Sziklafy Mariska* szavalta el *Endrődy Sándor* egy gyönyörű költeményét. A tapsvihar csillapultával népdalokat énekelt, még pedig oly bensőséggel és érzéssel, hogy meg kellett ujrázni. Az utolsó szám *M. Peterdy Ferencz* ur monológja volt, ki szünni nem akaró derűtség mellett adta elő a »Tót táncmester« című monológot.

A hangverseny után táncz volt s a jókedvű fiatalság a hajnali órákig ropta a tánczot. A jelen volt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Szántay Józsefné, Komáromy Mihályné, Németh Gyuláné, Boross Lajosné, Ullmann Adolfné, Pózmán Józsefné, Hayder Gézané, Mezey Józsefné, Rónay Imréné, Somossi Ignáczné, Frank Józsefné, Rosner Józsefné, Goldmann Mórné, Szombath Mihályné, Weisz Ábrahámné, Sziklafy Pálné, Asbek Jánosné, Kelemen Józsefné, Koston Irmáné, Waldner Józsefné, Weisz Ignáczné, Várady Ferenczné, Gruber Jakabné, Kristin Jánosné, H. Beck Mária, Hlatky Gyuláné.

Leányok: Sziklafy Erzsike, Sziklafy Mariska, Glücksmann Olga, Székely Jolán, Frank Etelka, Nagy Ilona, Friedl Francziska, Grünfeld Emilia, Goldmann Sarolta, Asbeck Vilma, Asbeck Mariska, Kelemen Giza, Kelemen Jolán, Schweigert Justin, Schreiner Róza.

Zola — Jókairól.

Zola, a világ legnagyobb írója, rue de Bruxellesi palotájában, a rendes csütörtöki estélyen, melyre csak legbizalmasabb barátai és ismerősei hivatalosak, az »Agence de Paris« egy munkatársával hosszasan beszélgetett *Jókai Mórról* és Magyarországról. *Zola* többek között a következőket mondotta:

— Nagyon szeretem és csudálom *Jókait* (*Zsokét*). Csak azokat a műveit ismerem, amelyeket lefordítottak francziára, de az, amit olvastam tőle, a fordítás tökéletlenségei és hiányossága daczára is élénk vágyat keltett bennem, hogy megismerjem összes munkáit. Sajnos, ez a vágyam nem mehetett teljesedésbe.

Szóba jött aztán *Jókai házassága*, amiről *Zola* a következőképpen nyilatkozott:

— *Jókai* életfriss öregségével megvalósítja azt az ideált, melyet magának a költőről alkotott, aki lángeszének erejét egészséges testben tudta megőrizni. A fizikum hanyatlása, mely szükségszerűen maga után vonja a szellemi hanyatlást, mindig szomorúságra hangol. Én a költők számára

halhatatlan ifjúságot álmodok és Jókai egyike azoknak a keveseknek, akik ezt az álmomat valóra váltják, mivelhogy a maga öreg hetvenöt esztendejéhez félelem nélkül hozzá merete adni egy szeretett asszonynak fiatal husz esztendejét. Ez, ami ebben a házasságban, amelyet nyárspolgárok bizonynyal örültségnek mondanak, engem legjobban meghat, az a fiatal feleségnek odaadása a férj iránt, aki a lángész örökszépességével bilincselte le őt. Mi francziák is regélhetünk különben egy ilyen házasságról, a *Michelet*-éről. Madame Michelet, aki csak nemrég halt meg, hosszú özvegyiségét ama férfit emlékének kultuszában töltvén el, akinek nevét oly méltóságteljesen viselte, alig volt husz éves, amikor férjhez ment a hatvanadik életévét túlhaladott nagy történetíróhoz. És Madame Michelet, ez a fölségesen szép asszony, sohasem bánta meg, hogy a maga fiatalságát oda-füzte férjének dicsőséges vénségéhez. Azt hiszem, hogy Jókainé ugyanugy érez, mint Michelet asszony.

Zola különben ismeri Jókai irásainak sajátosságait, akárcsak összes műveit átolvasta volna.

— Jókai — ugymond — epikus költő. Hazájának dicsőségét és szerencsétlenségeit, reménysegeit és bánatát írta meg regényeiben. Nagyon is meg tudom érteni, hogy honfitársai annyira szeretik és imádják. Magyarországnak az utolsó ötven évben sok nagy embere volt. *Kossuth* Magyarországnak a *Hérosza*, *Petőfi* a *Pindárja*, *Jókai* a *Homérja*. Egy fiatal nemzet, amely egy félszázados történetének egy lapjára három ilyen nevet tud felírni, méhében *nagy termékenység csiréjét rejti, melyek biztosítják a jövőjét.*

Aztán áttért Zola Magyarország egyéb viszonyaira. A *Feconditéval* kapcsolatban *Beksics* Gusztáv legújabb könyvéről is beszélt

Beksics könyve — mondta többek között — melyről ön sokat beszélt nekem, megismertette velem a magyar faj óriási fejlődését. A népek jövője a szaporodásuktól függ. A *Fecondité* hőst — *Mathieut*, bizvást Magyarországon szerepeltethettem volna, de a magyaroknak nincsen szükségük ilyen példaadásra. Itt a tulinomult civilizációtól vérszegénynyé lett Franciaországban, ahol a családnak szaporításától gyáván visszarettennek az emberek, itt kellett megmutatni, hogy a nemzetek nagysága feltételezi azt, hogy a családban gyermekek szülessenek. Ostobaság azt mondani, hogy 1870-ben a német iskolamesterek győztek le bennünket. Vereségünket a családapák ama kárhuzatos szokása okozta, hogy megredukálják az utódaik számát. A magyaroknak nincsen okuk attól tartaniok, hogy a fajuk meggyöngül. Bőkezüen ontják a termékenyítő magot az anyaföldbe és a maguk felvirágzásán dolgozva, az egész emberiségért munkálkodnak.

A megsalt férj ötlete.

Egy *Philidor* nevű ur beállított a napokban Párisban a rendőrséghez. Roppant zavartnak és felindultnak látszott, s volt is rá oka, mert így szólt a tisztviselőhöz.

— Az imént szurtam agyon a feleségemet. Először szökni akartam, de a lelkiismeretem annyira gyötört, hogy végre elhatároztam, hogy feladom magamat. Kérem, vegyék fel a tényállást.

Amikor a rendőrbiztos megkérdezte tőle, hogy melyik házban követte el a véres cselekedetet, így felelt:

— A Rue de la Pompéban történt, de a házszámát elfelejtettem. Hanem alva is el tudom oda vezetni.

Ámbár a rendőrbiztosnak nagyon gyanus volt az eset, mégis elküldött *Philidor* urral két rendőrt. Egy kis fogadó előtt végre megállott *Philidor* a rendőrökkel, fölment velük az emeletre, s a 12-ik számú ajtónál oda tette a fülét a kulcslyukhoz, végül megszólalt:

— Uraim, rögtön alkalmuk lesz arra, hogy in flagranti házasságtörésen érzék a feleségemet. Bocssássanak meg, hogy rászedtem önöket, de az igazságszolgáltatás nálunk csigalábon jár.

Azzal felnyitotta az ajtót s a rendőrök in flagranti házasságtörésen érték *Philidornét*.

Vadászni csak kell.

Ezt tartja a Kongómenti néger, még ha nincs is vad. Ott vannak a patkányok, még pedig elegendő, belőlük busás zsákmány kínálkozik. Husz vagy harmincz néger fölfegyverkezve puskával elindul egy olyan helyre, amely gazdag patkányban. Ott nagy tüzet rak a diszes vadásztrupp, a füst aztán megteszi a magáét, felhajtja a »vadat«. Az pedig vagy neki szalad a lobogó lángoknak, vagy pedig ledurrantják a »vadászok«, hogy haza vigyék az asszonynak, mint nálunk az urak a nyulat. Hogy pedig változatosság is legyen a vadászatban, hát mennek a négerek majomra is. Körülállják ismét nagyon sokan azt a fát, amelyre az üldözött fölmenekült s olyan pokoli zajt csapnak, hogy a boldogtalan majom kábultan bukik le közéjük. Akkor őt is csak ledurrantják. De az asszonynak azért tán meg sem viszik haza peccenyének.

Egy festő tündérlakja.

Csak művész képes olyan vállalkozásra, mint amivel *Mortimer Meupes* londoni festő földi lakát berendezte. Valóságos tündérpalotát építtetett magának. Nem sajnálta a fáradságot és személyesen utazott Japánba, ahol a diszitmények legnagyobb részét és a butorokat készíttette. Minden szobának más alakja van, amit a Japánban készített falbélészekkel értek el. A gyönyörű fogadóterem hatszegletű. Alig irható le az ébenfából faragott faldiszitmények és szekrények sajátságos szépsége. A fedélig érő ébenfaajtók arany alapba rakott remek faragványokkal vannak diszítve. A sajátságos alaku és művészi faragványokkal borított butorzat minden szobában más-más nagy értékű fából készült. Óriás fantasztikus keretbe foglalt velencei tükrök és vagyont érő gobelinek diszítik a falakat, míg a szekrényeken és konzolokon nagy műbecsű szobrocskák, keleti csecsebecsék vannak művészi izléssel elhelyezve. A műterem berendezése pedig páratlan.

Mechwart András jubileuma.

Mechwart Andrásnak, a Ganz-gyár igazgatójának negyven éves jubileumát szerdán délelőtt ünnepelték az igazgatótanács jelenlétében a gyár tisztviselői és munkásai. Az ünnep a cég villamos gyárának műhelyében folyt le. A tisztviselők nevében *Cserháti* Jenő igazgató üdvözölte *Mechwartot* s átadta neki a tisztviselők ajándékát, egy remekművű szelenczét. A munkások nevében *Király* András szelént. *Mechwart* igazgató meghatva mondott köszönetet mind a két beszédre. Azután a tisztikar daloskörének az éneke következett, majd *Bóránd* János elszavalta ünnepi ódáját. Végül *Scheller* Miksa igazgató átnyújtotta *Mechwartnak* a *Mechwart*-album egy

diszpeldányát. Az ünnepen a czég külföldi gyárainak tisztviselői és munkásai is résztvettek és a munka ez alkalomból a czég összes gyáraiban szünetelt. Szerdán este a munkások fáklyásmenetet rendeztek *Mechwart* tiszteletére, a melyben az összes budapesti gépgyarak küldöttségileg vettek részt.

Folyó hó 8-án délután 3 órakor tartott választmányi ülésen *Galambos Ferencz* volt bizalmi férfiut a »Ktartás« irányában sokszorosan és több ízben tanusított helytelen s rosszakaratu magaviselete miatt az egész választmány nemcsak eddig viselt tisztjétől fosztotta meg, hanem befizetett tagsági díjainak visszafizetése mellett, tagjai sorából egyszerűsmindekorra egyhangulag kizárta. Kérjük tagjainkat ezt szives tudomásul venni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Figyelmeztetjük mindazon tagjainkat, akik szerkesztőnk könyvére előfizettek vagy elő akarnak fizetni, hogy a *Petőfi Sándor költeményeit csak azok kapják meg, akik szerkesztőnk „Válogatás költemények” című kötetére 20 előfizetést gyűjtöttek. Az előfizetési pénzek legkésőbb karácsonyig beküldendők, mert ellenkező esetben a kívánt könyvet karácsonyra nem küldhetjük el.*

Szathmáry József, Dorogh. Cheque lapokat elküldöttük. Üdvözlöt. — *Kritofszky György, S.-A.-Ujhely.* Külön levelet irtunk. Reméljük, hogy megkapta. Szívélyes üdvözlöt. — *Stark Illés, Sziszek.* Üdvözlötük és szerencsét kívánunk. Levelező lapjának tartalmát tudomásul vettük. Várunk. — *Majdan Pál, Selyp.* Tudomásul vettük. Megfelelően intézkedtünk. Üdvözlöt. — *Mátyás Vincze, Orczifalva.* Hiányzó lapot újra elküldöttük. — *Lévai Keresztély, Temesvár.* Megkaptuk, megfelelően intézkedtünk. Üdvözlötük. — *Dán Károly, Kovászna.* Czimszalagot megfelelően kijavítottuk. Üdvözlötük. — *Bodor Géza, Kovászna, pályaudvar.* Levelét megkaptuk, megfelelően intézkedtünk. Ha ismét nem kapná rendesen, kérjük egy levelező lapon bejelenteni, hogy a pósta ellen panaszt tessünk. — *Palotay Péter, Piski.* Levelét megkaptuk, tagsági jogosultságát 1900. évi január 3-áig fentartjuk. Többire levélben válaszolunk. — *Nagy Sándor, Királyháza.* Beküldött tagsági díjakat megkaptuk. Tagsági jogosultsága 1899. május 1-től 1899. december hó 31-éig rendben van. Üdvözlötük. — *Libertényi Sámuel, Kis-Terenne.* Legutolsó lapszámunkat újra elküldöttük, mellékelünk hozzá 3 drb. cheque. — *Kaszás Ferencz, Csepel.* A cheque mi elküldöttük, valószínűleg elkallódott, újra küldöttünk a legutolsó számunkkal 3 darabot. — *Berner Károly, Ujpest.* A kívánt cheque-lapokat elküldöttük, a cheque lapon irottakat tudomásul vettük. Üdvözlöt. — *Filo János, Miskolcz.* Igen, a teljes kedvezményvel, a rendes tagok közé vettük fel. Külön levelet is irtunk. — *Littomericzky János, Budapest.* Köszönettel tudomásul vettük, megfelelően intézkedtünk. — *Guttman Ignác, S.-A.-Ujhely.* Külön levélben válaszoltunk. — *Bányai János, S.-A.-Ujhely.* Névmagyarosítást örömmel tudomásul vettük, megfelelően intézkedtünk. — *Bellovics István, Ó-Kér.* Kivánságának eleget tettünk. Üdvözlötük. — *Lehel Vincze, R.-Palota-Ujfalú.* November, decemberre előjegyeztük. Üdvözlötük. — *V. J. 621. Moson-Ujfalú.* Hétfőn, e hó 11-én külön levelet irtunk. — *Turcsoghy Pál, Ohát-Köcs.* Tudomásul vettük, megfelelően intézkedtünk.

— *Gacs Sámuel, Királyháza.* Beküldött 3 forintot május, junius és decemberre könyveltük el. Üdvözlötük. — *Mészáros László, Belényes.* Legutolsó lapszámunkat újra elküldöttük s mellékelünk hozzá 3 drb. cheque. Reméljük, hogy most már meg fogja kapni. Szívélyesen üdvözlötük. — *Wittenberg József, Erzsébetfalva.* Kivánságának eleget tettünk. Reméljük, hogy megkapta. Kitöltés után kérjük beküldeni. — *Baróthy Antal, Kelenföld.* Igen, 1899. május hó 1-től 1899. december hó 31-éig rendben van. Üdvözlöt. — *Mérei Antal, Petrozsény.* Névmagyarosítást tudomásul vettük, megfelelően intézkedtünk. — *Illés Gábor, Cserepes., Jakab János, Bánóc.* Külön levélben válaszoltunk. — *Faragó Mátyás, Mikanovcze.* Hiányzó 30. sz. lapot elküldöttük. Reméljük megkapta! — *Szócs János, Mikenászo.* Tagsági jogosultsága 1899. junius hó 1-től 1899. december hó 31-ig rendben van. Tagsági bevallásra vonatkozólag külön levelet irtunk. — *Grüss Ferencz, Pozsony.* Köszönettel tudomásul vettük, megfelelően intézkedtünk. — *Simon József, Ferenczváros.* Igen, köszönettel megkaptuk, többi szives értesítését köszönjük. — *Beránek József, Oriovác.* Lakváltozást illetve áthelyezést tudomásul vettük, 15-ike után a lapot is Klostár állomásra fogjuk küldeni. Üdvözlötük. — *Perenyi Mihály, Budapest.* Tudomásul vettük. Várjuk, üdvözlötük. — *Müller József, Sásd.* Csak december hóra. Üdvözlöt. *Gulyás György, Bród.* Megkaptuk 1899. augusztus 1-től 1899. december 31-ig rendben van. — *Meleg Ferencz, Nagyvárad.* 3 frtot megkaptuk. Tagsági jogosultsága 1899. július 1-től 1899. decz. 31-ig rendben van. — *Morits János, Versecz.* Lakváltozást tudomásul vettük, megfelelően intézkedtünk. — *Tállós Mihály, Sásd.* Kivánságának eleget tettünk, reméljük, hogy megkapta. — *Székelyhidy Bálint, Királyháza.* Igen, teljesen rendben van. — *Csamangó Ferencz, Nagy-Zsám.* A 2 frtot megkaptuk. Tagsági díjai 1899. május 1-től 1899. december 31-éig rendben ki vannak fizetve. — *Tóth Károly, 305.* Beküldött 3 forintot junius, július, augusztusra könyveltük el. Többi kérdésére külön levélben fogunk válaszolni. — *Fian Alajos, Segesvár.* Köszönjük szives fáradozásait és értesítését. Kérjük azt továbbra is. Szívélyes üdvözlöt. — *Gutt Frigyes, Segesvár.* Értesítését köszönjük, megfelelően intézkedtünk, a kért cheque-lapokat elküldöttük. Üdvözlötük. — *Papp Tamásné, Tóvis.* Tudomásul vettük, előjegyeztük. — *Kovács Lajos, Maros-Vásárhely, felsőváros.* Levelezőlapja értelmében intézkedtünk. Üdvözlöt. — *Hánzeli József, Rozsnyó.* Napokban levelet irtunk. — *Somodi Imre, Kecskemét.* Köszönjük a szives értesítést, megfelelően intézkedtünk. Reméljük, hogy most már nem lesz semmi baj. Szívélyesen üdvözlötük. — *Kerekes András, Debreczen.* Köszönjük szives fáradozásait, s kérjük azt továbbra is. Reméljük, hogy Szatmárról irt levelünket megkapta. Üdvözlötük. — *Sass Sándor.* Megkaptuk. Teljesen rendben van. — *Ludwig Béla, Petrozsény.* Köszönjük szives fáradságát, kérjük a jövőben is támogatását. Tagkönyvet elküldöttük. Szívélyesen üdvözlötük. — *Fehér Ernő, Palota.* A kívánt cheque-lapokat elküldöttük. Reméljük megkapta. Üdvözlöt. — *Wiener Ignác, K.-Kolna.* Levelező-lapját megkaptuk, tagsági jogosultságát fentartjuk. Lakváltozáskor kérjük a pontos ezimet velünk mindig tudatni. — *Mátyus Pál, S.-A.-Ujhely.* Kivánságához képest intézkedtünk, szívélyesen üdvözlötük. — *Molnár János, Kisczell.* Igen, novemberre megkaptuk. Kérjük decemberre beküldeni Üdvözlötük. — *Nagy Imre, H.-Némethi.* Igen, megkaptuk, tagsági díjai 1899. július 1-től 1900. február 1-ig rendben vannak. — *Kurják Péter, Kaposfüred.* Igen, november 28-án kaptuk meg. Kérjük a decemberit beküldeni. — *Kocsis Antal, Szolnok.* Kivánságához képest fogunk intézkedni. Reméljük, hogy teljesen meg lesz elégedve. Üdvözlötük. — *Nagy Tódor, Otok.* Igen az egész kedvezményben. — *Schwarz József, Kis-Terenne.* Megkaptuk, köszönjük.